

Т 5 (Укр)
Л 72

Галина Лозко

Українське Ародознавство

Діла

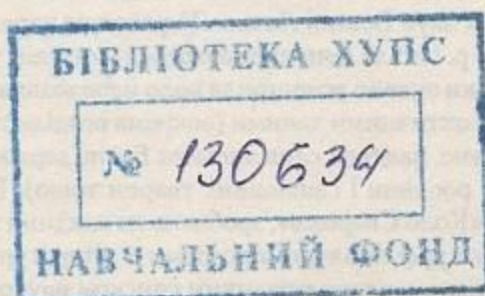
Галина ЛОЗКО

Т5(4Укр)

Л 72

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДОЗНАВСТВО

Видання четверте, доповнене

Харків
2010

ББК 63.5 (4УКР)

Л72

*Рекомендовано Вченою Радою Київського міського педагогічного
університету ім. Б. Д. Грінченка як навчальний посібник для
студентів педагогічних закладів освіти*
Протокол № 5 від 29 травня 2008

Рецензенти:

*доктор філософських наук, професор В. І. Лубський
доктор філософських наук, професор Т. Г. Горбаченко
кандидат педагогічних наук, доцент В. О. Науменко*

Лозко Г. С.

Л72 Українське народознавство. — 4-те видання, доповнене. — Харків:
Видавництво «Див», 2010. — 472 с.: іл.
ISBN 978-966-8504-31-0

Це четверте, оновлене і доповнене видання книжки відомого етнолога, кандидата філософських наук Галини Лозко «Українське народознавство», що вперше побачила світ у 1995 р. і стала популярною серед учителів, учнів та студентів України.

Автор не тільки значно розширила коло народознавчих проблем, але і доповнила книгу новими фактичними даними (зокрема розділи про походження українського народу, міфологію, пантеон слов'янських Богів, державну символіку, додано відомості про цілющі рослини і священних тварин тощо). Відтворено давній календар наших Пращурів «Коло Свароже», зроблено докладний аналіз Велесової Книги, яка нині вивчається у курсі шкільної програми з літератури. Видання доповнене ілюстративним матеріалом, а також великим списком наукових джерел.

Книга буде цікавою для всіх, хто любить і шанує рідну минувшину та дбає про майбутнє збереження нашого етносу.

ББК 63.5 (4УКР)

ISBN 978-966-8504-31-0

© Лозко Г. С., 2009

ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНЦІВ

ЗМІСТ

I. ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНЦІВ	5
1. Етногенетичні процеси в Україні	7
Трипільська доба	8
Арійська доба	12
Кіммерійсько-скіфо-сарматська доба	13
Слов'янська доба	20
2. Антропологічні типи українців	26
Роль антропології в дослідженні етногенезу	26
Сучасні антропологічні типи українців	33
3. Етнічні та географічні назви української землі	37
Поняття та термінологія етніміки	37
Пелазги	39
Кіммерійці	41
Скіфи	42
Сармати	44
Слов'янські племена	44
Русь	47
Україна	49
Назви річок	53
4. Генеза української національної мови	58
Зародження української мови та писемності	58
Українська мова в Київській Русі	62
Перші українські словники	64
Українська мова XIII–XVI ст.	64
Українська мова XVII–XVIII ст. та правописні шукання XIX ст.	68
Українська мова під московським ярмом	72
Порівняння історичного розвитку російської та української мов	75
Поняття «рідна мова»	77

5. Національний характер українців	80
Поняття національного характеру та ментальності	80
Етнічні складники українського характеру	82
Соціопсихічні риси українського характеру	85
Мова і національна психологія	88
«Хвороби» національної психіки	90
6. Етнографічне районування України	94
Поняття про етнографію та етнографічне районування	94
Полісся і Волинь	98
Карпати і Прикарпаття, Галичина, Буковина, Покуття	100
Поділля	105
Середня Наддніпрянщина	107
Слобожанщина	108
Південь, або Степ	110
II. ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ	115
1. Етнічна релігія та міфологія українців	117
Особливості української міфології	117
Рідні українські Боги	120
Поняття про духовні сили	150
2. Світогляд українців (за Велесовою Книгою, фольклором та археологічними даними)	165
Коротка історія знахідки Велесової Книги	165
Вчення про сотворення світу	168
Знання про рід	170
Знання про Праву, Яву і Наву	176
Знання про триєдність світу	180
Знання про священний героїзм і вічний полк Перунів	184
Знання про жертвність як основу буття	186
Велес як покровитель волхвівських знань	188

Вчення про Рідну Віру у Велесовій Книзі	194
Залишки давніх знань в українському фольклорі та археологічних джерелах	196
Магічність пісні та обряду	197
Поняття про календарно-обрядові пісні	198
Пісні різдвяного циклу	199
Веснянки	204
Русальні пісні	207
Купальські пісні	208
Жниварські пісні	210
Національна емоційно-образна свідомість	211
 3. <i>Астрономічні знання та народний календар</i>	213
Літочислення	213
Тиждень — найдавніша календарна одиниця	215
Місячний календар	218
Сонячний календар	223
Зоряне значення праукраїнського календаря	224
Язичницька концепція часу	228
 4. <i>Українська релігійна культура</i>	231
Ведійські витоки давньоруської релігії	231
Храми, священні гаї, давньоруська богослужба	235
Язичницька духовна верства	244
Християнізація українського народу і спроби духовного визволення	249
Українське біблійознавство	258
Двовір'я та повернення до традицій	263
 5. <i>Українські символи та священні знаки</i>	271
Найдавніші знаки-символи в Україні	271
Родові знаки та символи, емблеми земель України	274

Козацькі прапори	280
Українські прапори в ХХ ст.	281
Походження та значення блакитно-жовтих барв	282
Походження та значення тризуба (тридента)	284
 <i>6. Народна музична культура</i>	 289
Музична етнографія	289
Розвиток народного українського мелосу	290
Кобзарська пісня	293
Народні музичні інструменти	299
Народний танець	301
 ІІІ. ГОСПОДАРСТВО, ПОВУТ, РОДИНА	 307
<i>1. Провідні галузі господарства</i>	<i>309</i>
Матеріальна культура	309
Хліборобство: рільництво, городництво, садівництво	310
Тваринництво, мисливство, бортництво	315
 <i>2. Архітектура, ремесла та народні художні промисли</i>	 322
Образотворче мистецтво та архітектура	322
Домашні ремесла та художні промисли	326
Види народних ремесел та художніх промислів	327
 <i>3. Рослини і тварини в побуті та звичаях українців</i>	 336
Дерево Життя як священний символ українців	336
Дерева і кущі у світогляді та звичаєвості українців	339
Квіти і трави	353
Тварини та птахи	357
 <i>4. Сімейні відносини та родинна обрядовість</i>	 391
Шлюб і сім'я	391
Весільна обрядовість	393

Родильна обрядовість	399
Похоронні та поминальні обряди	403
<i>5. Етнопедагогіка та дитячий фольклор</i>	<i>407</i>
Етнопедагогіка — національна система виховання дітей	407
Дитячий фольклор як складова частина етнопедагогіки	414
Виховні ідеали нової доби	418
Складники національної системи виховання	422
<i>6. Житло, домашнє господарство та побут</i>	<i>424</i>
Українська хата та її інтер'єр	424
Подвір'я та господарський реманент	429
Їжа та харчування	433
Одяг, ткацтво, вишивка	435
<i>Додаток: Коло Свароже</i>	<i>440</i>
<i>Післямова</i>	<i>452</i>
<i>Використана література та джерела</i>	<i>454</i>

Галина Сергіївна ЛОЗКО

Етнолог-релігієзнавець, кандидат філософських наук, Голова і духовний провідник Об'єднання Рідновірів України, член Національної Спілки письменників України.

Родом з смт. Єланець на Миколаївщині. З 1963 Галина Лозко живе в Києві. Закінчила Київську середню школу № 140 та Київський Державний університет ім. Тараса Шевченка. Авторка понад 100 українознавчих публікацій та 10 книжок, серед яких найвідомішими є «Українське язичництво» (1994), «Українське народознавство» (1995, 2004), «Правослов» (1995, 1997), «Рідна Віра Українська» (Вроцлав 1997, польською мовою), «Іменослов. Імена слов'янські...» (1998), «Волховник. Молитви до Рідних Богів» (2001), «Етнологія України» (2001), переклад і дослідження «Велесової Книги» (2002, 2004), «Коло Свароже» (2004). Учасниця кількох колективних академічних та науково-популярних книжок: «Релігієзнавчий словник», «Історія релігій в Україні» (в 10-ти томах), «Мала енциклопедія етнодержавознавства», «Берегиня України», «Світова та вітчизняна етнодержавницька думка», «Абетка етнополітолога» та ін. Хранителька та дослідниця архівів українського Волхва професора Володимира Шаяна і видавця праць Ю. Миролюбова, М. Скрипника.

З 1995 р. — засновниця і головний редактор релігієзнавчого часопису «Сварог». З 2002 р. — засновниця та Ректор Української Духовної Академії Рідновірів.

Адреса для листів:

Україна, 03061, м. Київ-61, до запитання
Лозко Г.С.

www.lozko.front.ru

e-mail: rod@svitonline.com